
ПРОГЛААС

Издание на Филологическия факултет
при Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“

кн. 1, 2017 (год. XXVI), ISSN 2367-8585

РЕЦЕНЗИИ

ОБЗОР НА ИЗСЛЕДВАНИЯТА ВЪРХУ БЪЛГАРСКАТА ДИАСПОРА В БЕСАРАБИЯ REVIEW OF STUDIES ON BULGARIAN DIASPORA IN BESSARABIA

Васил Кондов, Българският език в Русия, СССР, Молдова и Украйна. Библиография: 1829-2014. Тараклия: Тараклийски държавен университет „Григорий Цамблак“, 2016.

На вниманието на българистите се представя изключително ценен подбор от заглавия, свързани с изследването на българските говори от бившия СССР. Досега желаещият да изследва тази област се сблъскваше с информационното затъмнение относно труднодостъпните статии в локални издания или автореферати на дисертации, защитени в различни университети. В най-добрия случай можеше да се разчита на разширената от Максим Младенов библиография към 3. издание на „Българска диалектология“ от Стойко Стойков или на откъслечните данни към малкото изследвания, намиращи се в българските библиотеки, напр. „Особености на българския говор в с. Червоноармейское“ на Зоя Барболова (1999), или на обзорни статии като „Проблеми на българистиката в Украйна“ от Иван Стоянов, в том девети на сб. „Българите в Северното Причерноморие“ (2006).

Трудът на Васил Кондов обхваща изследвания, писани в периода от 1829 до 2014 г. Състои се от четири раздела, първите три от които са разделени на по две части, включващи основна и допълнителна литература. Най-важен е първият раздел на книгата под надслов „Научни изследвания, текстове и бележки“, в който са включени научни разработки, диалектни текстове и бележки за отделните диалекти на бесарабските българи, както и публикации, посветени на лингвисти от посочения регион. По-целесъобразно би било, ако последните се обособят отделно. В основната литература от раздела има публикации, конкретно свързани с отделни български диалекти. Изследвачите на бесарабските български говори понякога изпреварват българските си колеги, защото са описали бесарабски говори, за чиито прототипи в България не се знае нищо – като говора на с. Роза, Ямболско¹. Това прави разглежданата тук библиография още по-ценна. В допълнителната литература към раздела са цитирани съпоставителни изследвания, косвено свързани с говори извън територията на България – например изследвания на Боян Байчев за Голица, Поморийско, засягащи бесарабското село със същото име.

Следващите раздели са: 2. Ономастични изследвания, бележки и извори. 3. Учебно-методическа литература, изследвания и бележки относно българската езикова просвета в Русия, СССР, Молдова и Украйна. 4. За българския език в Русия, СССР, Молдова и Украйна – публицистично. Заглавията сами показват за какво става въпрос. И тук би могло да се разнообрази информацията, като се дадат илюстрации с кориците на по-редки стари издания, каквито са букварите на Георги поп Иванов Бусилин или Павля Калянджи. Лично на мен книгата би ми харесала повече, ако имаше и раздел, в който авторът би подредил библиография за говорите и по селища, по азбучен ред в отделни категории – монографии, статии, речници, текстове, атласи и т. н. Би могло да се даде и карта.

Както самият автор отбелязва в края на предговора си, той не претендира за изчерпателност. Сред няколкото му пропуски са „Българските говори. Общие сведения“ на Татяна Попова от сб. „Языки

¹ Вж. Колесник, В., Евгеновка /Арса/. *Ономастика. Говор. Словарь*. Одеса, 2001.

Российской федерации и соседних государств“ (том I, Москва, 1997 г.) или „Кримските българи и избягалите преди два века българи от село Граматиково и Странджа“ от Александър Перонковцим в „Известия на Тракийския научен институт“ (кн. 10/2010, с. 248–262). А по отношение на говорите в България, от които произлизат българските говори в бившия СССР, може да се отбележат работите на Максим Сл. Младенов „Характеристика на говорите“ в сб. „Добруджа. Етнографски, фолклорни и езикови проучвания“ (София, 1974), където се прави обзор, например на главанския говор. Заслужава внимание и публикацията на Меглена Китанова „Говори в Сакар“². Списък с речник на диалектни думи от българското с. Главан има и в книгата на Добри Янев „Главното за Главан“ (Ст. Загора, 2013).

Впрочем Кондов би могъл да отдели специално място и на подобни краеведски изследвания, както и на издания с фолклорни материали от рода на „Български народни песни от Украйна и Крим“ на Сергей Цветко и Зоя Барболова (2005). На титулната страница е отбелязано, че това е първо издание на книгата, което показва, че то няма да остане единствено, а ще бъде допълвано.

Книгата „Българският език в Русия, СССР, Молдова и Украйна“ от Васил Кондов представлява огромна стъпка напред в българската диалектология. Затова още веднъж горещо приветствам появата на това толкова нужно и своевременно издание.

Иван Илиев³

² Срв. Сакар. *Етнографско, фолклорно и езиково изследване*. София: Проф. Марин Дринов, 460 – 475.

³ Иван Илиев (Ivan Iliev) ivan_iliev@uni-plovdiv.bg